

ACC. N:R M. 16826: 1-12.

Landskap: *Halland* Upptecknare: *Esther Andersson, Laholm*  
Härad: *Hökh* Berättare: " " "  
Socken: *Rännelöv* Berättarens yrke: *fru*  
*(ngt fr. Laholms landsf.)*  
Uppteckningsår: *1967* Född år *1895* i *Rännelöv*

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

*Kalas. s. 1-12.*

*LuF 134*

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16826:1.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Råmslövs föss. tiden 1900-1920  
För att en sammankomst skulle kallas  
kalas bjöds det alltid mat, var benäm-  
ning gille, i annat fall kaffekalas

De tilldagselser som var fast förknippade  
med kalas var, dop, bröllop, begravning  
födelse - när det var jämna år, om född  
40-50 o.s.v. Bröllopsjubileum, silver,  
guld, diamanter, järn. 25-30-60-65 år  
som vedertörande varit gifte.

Vid skörden förekom kalas på de  
stora herregårdarna. Då inbjöds alla  
underlydande till mat och dans  
det hette då slåttergille.  
dessa kalas förekom inte hos bönder.

10/11-67

De största kalasen var när det var  
bröllop. Den flesta hade kalas någon  
gång om året. Det var grannar och  
vänner som bjöds, och var i regel  
gilleslag. Då var det släktkalas en  
gång om året, om jul. Då bjöds alltid  
fri mat, sylt, och kaffe. Sen sym-  
des ut i stora salen, och man dansa  
dit kl 12-1 Det gick gemytligt till  
och man ordna nog kalas för att  
komma tillsammans under fästliga för-  
mer. Sen var det även kaffekalas för  
grannarna om jul. Några sociala  
grupper utanför bjudlagen hade man  
inte. Var det folk man tyckte om  
fanns inte så stor rangskilnad.  
Bjudlagens sammansättning var så  
att endast gifta unga eller gamla

hade ingen betydelse.  
Födan hölls bärenkalas, dock inte  
innan skolåldern.

Ungdomsbjudningar förekom ofta  
det var då, kaffe mat och dans.  
dessa emottogs med stor glädje  
och bjöds alltid på vinkeln  
Man kunde taga en vän med  
på dessa kalas, om som var på  
besök, dock inte en hel familj.

Man bjöd dem till kalas som man  
tyckte om och var ens vänner  
och som det var soligt och vara till-  
sammans med.

Man bjöd sina gäster muntligt  
det var ofta barnen som fick gå  
med bud, man sånde ingen

ingen inbjudan pr. post, utan  
det var långväga gäster.

På Tyssing G. kyrkan förekom aldrig  
ej heller telf. av det enkla skälet  
att ingen hade telf. utan affär

Men på vägen ar 1920-40 böija det  
bli telf. i många hem

Vid muntlig inbjudan sade man  
att här är välkomna till oss  
kl 3 om det var kaffe, kl 7 om  
det var det mat, man sade igår  
vilket. Skrev man var det lite  
enkelt. Man fick besked gäst  
om gästen kunde komma om för  
frinder sändes bud. Gästen behövdes  
aldrig drugas med mer än en ljudning



Bjudsätten variera vid olika  
slags sammankomster.  
Var det bröllop, begravning bjöds  
med beställda kost.

Hon lejde kokfria för bröllop, begrav-  
ning. Då också för reservering och  
disk, emedan husets folk då fick  
vara gäster. Kokerskan var inte  
alltid från byn, men inom sock-  
nen. Alla i byn anlita samma  
kokerska. Hennes verksamhetsområde  
var hela socknen även utom  
socknen. Kokerskan hade i regel  
lärt för husväll, som det hette då  
det förekom även duktiga sjö-  
läsda. Hon hade det i regel som  
bisyssla. Kokerskan börja sin

arbete 3 dagar i färväg, om det  
var starkare, så var hon kvar  
tills kalaset var över. Hon skulle  
ha fri skjuts till och från  
Hon tog helt befälet i köket  
och kunnat folk hjälpa till, efter  
hennes anvisningar.  
Hon lagade endast kalasmaten  
och finare bakverk. Det var släkt  
och bryggt bords dricka innan  
kokerskan fick helt bestämma  
maten, och ville hon ha något  
nytt så fick hon det. Betalningen  
variera. I min barndom 1910 fick  
kokerskan 5 kr fr hela tiden plus  
kalasmat med sig hem, samt  
även en del från släkt.

Senare 1920 fick hon 7-8 kr om dagen

Sen mer och mer för år framåt  
1939 belata vi själva kokförmål med  
25 kr om dagen.

Nyansköpning för kalas förekom ej  
man fick smyckas om för värd  
plats, om det var storkalas.

Man duka inomhus, man låna  
stolar och bord, servis av grannar.  
Dukar hade man själv, det var  
en ära att inte låna.

Man hade mest gärdade bord  
Blommor på bordet, inga ljus  
ljus hade man alltid, då fanns  
inte elektriskt. Även dekor som  
papperslöpare. Bordställ för kryddor  
fanns ibland inte alltid  
i regel inga servetter.  
ej heller förekom placeringkort



Inbjudan till bröllop kl 2  
till begravning kl. 1

Gästerna kom alltid i tid

Det var fint att komma i tid.

Klädseln vid bröllop för man  
fräck, vit skjorta och rosett,  
hög svart hatt.

För kvinnor, lång klädning i olika  
färger, svart blomning skatets år 1900-10  
En begravning samma för man, för  
kvinnor svart klädning, svart flor-  
skatets. Efter 1910 svart hatt.

Dem som gjorde kalas tog emot gäs-  
terna själv och bjöd välkomna  
Varje gäst bjöd på alla dem andra  
Ytterkläder: i förskolan  
Förning förekom vid bröllop, begravning  
barnbegr. Ex. tårter konfekt ostkaka

och sötast. Skärbaka har jag inte  
trätt. Sötast var en lækkerhet till  
gottbord, och förekommer än i dag  
på en del kalas. Trycker förekom  
inte som förmiddag. Förmiddagen tillverkas  
hemma. Den övertänns fullt synlig  
vid träskningen Det fanns förmiddags  
korgar, kunkas till ostbaka, sötast  
på ryplagda fat. med linnereservat  
över. Korgar och kunkas var ej märk  
ta, endast servetter. Förmiddagen stäl  
des på ett särskilt bord  
Förmiddagskålen övertänns samma kvä  
till ägaren, all förmiddag skulle avsmakas  
av gästerna. Ingen diskussion om den.  
Skall medförde ofta kampfekt och blomma.  
Fruen i huset bjöd till bordet.  
Vid sillande bord satt alltid äkta

makar tillsammans. Släkten satt  
närmast värdfolket, rangordning var  
det inte så noggrann. Värdfolket  
satt vid ena bordsändan.

Bordsbön lästes ej högt, men alla  
knäppte sina händer både före och  
efter maten. Maten skickas ibring.  
Var det födelsekalas, bjöds denne först  
i annat fall den äldste, detta var  
mycket viktigt. Vid gästmåltid gick  
släkten först. Var prästen närvarande  
var det han som var hedersgäst.  
Men flera några gånger, krumarna  
gick före männen.

En kyrkisk matsedel, var vid gästmåltid,  
bord, smörgåsbord.

Bröd grovt, sötbröd, kummbröd.  
mejerismör. Kibbullar rullekorv



bracketarr, leverkarr, tunga skinka  
 sill rödbetor sylta ägg. allt handlagat.  
 snaps till maten även vin  
 efterrätt, någon fruktkompott med gräda  
 öl o mjölk i drycker, samt även kaffets  
 dricka, hembraggt.

FOLKLIVSARKIVET  
 Institutionen för folklivsforsk-  
 ning vid Lunds universitet

Endast kaffe m. kaker och vin  
 förekom vid kaffekalas.  
 Vårje rätt tog sista mäs-  
 tim att äta var del varliga  
 tallrik användes utom till efterrätten  
 ja man tog full tallrik vid gäst-  
 bord, gick fram minst 2 gånger  
 värdinnan var med och bod gästerna  
 ta för sig. Man skåla många gånger  
 för fler snapsar, för välbehållas.  
 Tal förekom vid bröllop, begravning  
 födelskalas, av den gästen som ville  
 och kunde. Bordsvisor var tillkommit  
 1920-1940. Vid sittande bord kunde  
 gästerna för röra på sig mellan rätterna  
 När och krämer skildes åt i olika  
 rum efter maten. Då bjöds sigare på  
 mannen och krämen fick någon  
 frukt. Man hade underhållning i  
 form av lekar sång dans.



Så berättas historier. Ingen insamling  
av pengar, någon gång för undan  
kalas, stämman man till spelmannen  
Alla kalas vara det längst för natten  
2-3. gästerna tog varann  
avskedet. Ingen kalas mat: med te  
utan den som hade förning skulle  
då ha en bit av det hem. M.16826:12.  
Kakor däremot var vanligt att man  
tog hem i papperspase. Efter kalas  
gästerna tacka för maten. Ena börja  
kalas på hotell och bygdegårdar  
man med på 1930 talet och fortsätter  
alljämt. Då var det alltid dans.  
ibland även underhållning av några  
personer som var vana vid det.  
då är det alltid bordsviser.  
Matsedeln var annorlunda. Där satt  
man kring långa bord, placering  
matsedeln, bredda smörgåsar, soppa  
fisk - och efterrätt glass. Öl, lark  
dell maten, rätverk. Sen på kvällen  
gottbord, kaffe innan man lämnar  
kalaset. Detta gäller till 1940 talet.  
och även nu i Laholms Landst.  
med anregder.